

будь-якій країні позначить початок перебудови банківської системи, але ця перебудова буде не на користь комерційних банків.

Втім, пандемія коронавірусу в значній мірі прискорила цей процес. Багато людей усвідомили небезпеку готівки, яка може переносити вірус, тому все більше переходять на безконтактні оплати. Якщо раніше масовий запуск цифровий валют був питанням наступних 5-10 років, то через пандемію, цей період скоротився до 3 років. З приходом цифрових валют, ми можемо станемо свідками, яким чином вони вплинуть та як сильно зміниться фінансова система.

Перелік джерел посилання:

1. «Цифровая валюта центральных банков: мировой опыт» – [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://econs.online/articles/regulirovanie/tsifrovaya-valyuta-tsentralnykh-bankov-mirovoy-opyt/>

2. «Rise of the central bank digital currencies: drivers, approaches and technologies»
<https://www.bis.org/publ/work880.pdf>

3. Аналітична записка «Есть ли будущее у цифровых валют центральных банков?», 2019 рік – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cbr.ru/Content/Document/File/71328/analytic_note_190418_dip.pdf

4. «Центробанковские цифровые валюты: ключевые характеристики и направления влияния на денежно-кредитную и платежную системы», 2019 рік – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsentrobankovskie-tsifrovyie-valyuty-klyuchevye-harakteristiki-i-napravleniya-vliyaniya-na-denezhno-kreditnuyu-i-platezhnuyu-sistemy>

5. «Цифровые валюты центральных банков: подходы к внедрению и роль в финансовой системе» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nbrb.by/bv/articles/10678.pdf>

Ужик Л.В.,

студентка 4 курсу факультету фінансів

Брегеда О.А.,

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи та страхування
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Електронні гроші досить міцно устоялися в сучасному світі і активно розвиваються, вони значно спрощують грошовий оборот в країні, скорочують транзакційні витрати на реалізацію товарів і послуг. Електронні гроші виражені в найбільш практичній формі використання, яка надає можливість економити на витратах з обслуговування готівки, зменшувати час транзакцій, при тому, що вони виконують однакові функції з традиційними грошима, відповідно, перспектива заміщення безготівкових та готівкових грошей електронними дуже велика.

Основною особливістю електронних грошей є те, що трансакції з ними не відображаються на банківських рахунках. Банківські рахунки використовуються лише, коли традиційні гроші застосовуються для емісії та погашення електронних грошей.

Активність використання безготівкових платежів тісно пов'язана з рівнем економічного розвитку країни. В країнах з більш високим рівнем ВВП на душу населення, як правило, більша кількість безготівкових платежів. Фактично, причинно-наслідковий зв'язок в даному випадку працює в обох напрямках. З одного боку, більш високий рівень добробуту і розвитку фінансової системи в багатших країнах стимулює безготівкові розрахунки. З іншого боку, існує ряд напрямків, за якими впровадження безготівкових платежів сприяє прискоренню економічного розвитку країни.

Використання електронних грошей привертає споживачів тим, що вони прості, зрозумілі, а найголовніше доступні для широкого кола споживачів, в цьому полягає їх унікальність. Вони надають можливість моментальної оплати товарів і послуг в місцях, що мають доступ до Інтернету. Одна з основних відмінностей електронних грошей від інших платіжних інструментів полягає в тому, що емітент і одержувач цифрової готівки різняться, тоді як у разі інших платіжних інструментів вони однакові (наприклад, банки можуть випускати кредитні карти та водночас приймати платежі такими ж картами).

В Україні випуском електронних грошей мають право займатися лише банки. Сьогодні 23 українські банки отримали право здійснювати емісію електронних грошей, вони співпрацюють з приводу використання платіжних інструментів та платіжних вистем, прикладом яких є Національна платіжна системи «ПРОСТІР», Visa та «Глобал Мані», «FORPOST» від «Нової пошти», «ALFA-MONEY», MasterCard, ХРАУ та інші [1].

Отже, з позиції, висловленої в економічній літературі, електронні гроші представляють банкноти, що емітуються кредитною установою, які здійснюють функцію, як засоби оплати, звернення, а також і інші функції грошей і володіють усіма головними властивостями традиційних готівки кредитних грошей, процес оплати, який здійснюється переведенням їх (переписуванням) від комп'ютера платника в комп'ютер отримувача.

У електронних грошей є свої переваги, і недоліки в порівнянні з готівкою. До плюсів можна віднести:

- здатність легкої подільності (у випадках проведення платежів не виникає необхідність в здачі);
- компактність (грошова сума не має ні ваги, ні розміру на відміну від готівки);
- незначна емісійна вартість електронних грошей (не виникає необхідності друкувати банкноти, використовувати метал, папір, фарбу та ін.);
- відсутність витрат часу і сил на пакування, перевезення, перерахунку та виділення певного сховища для електронної готівки.

Недоліками електронних грошей можуть вважатися:

- відсутність пізнаваності, тобто неможливо швидко і легко дізнатися суму і що собою представляє товар без спеціальних електронних пристроїв;

– не до кінця надійний криптографічний захист, який захищає систему електронної готівки [2, с. 18].

Згідно інформації НБУ остаточні дані та показники за 2020 рік будуть опубліковані в річному звіті Національного банку України за 2020 рік в липні 2021 року. Через те, що дані про обіг електронних грошей відстають за часом, ми проаналізували основні показники використання електронних грошей за 2014-2019 роки, які подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники використання електронних грошей в Україні у період 2014-2019 рр.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Загальний обсяг випущених електронних грошей банками, млн грн.	12,5	30,7	40,4	59,9	83,2	203
Загальний обсяг операцій з електронними грошима, млн грн.	1425	3237	2986	2931	7225	16714
Кількість електронних гаманців, млн шт.	33,7	40,4	45,7	52,9	62,7	74

Складено на основі [3]

Як бачимо з аналізу таблиці 1, обсяг випущених електронних грошей банками зріс в 16 разів з 12,5 до 203 млн. грн., обсяг операцій майже в 12 разів з 1425 до 16 714 млн. грн. та кількість електронних гаманців зросла в 2 рази з 33,7 до 74 млн. шт.

Зростання використання електронних грошей продовжувалось і в 2020 році, що зокрема зумовлено і роботою НБУ над удосконаленням Системи електронних платежів Національного банку України для подальшого її розвитку та підвищення ефективності.

Таким чином, виходячи з вищесказаного, електронні гроші, на сьогоднішній день, є перспективним платіжним засобом, потенціал якого ще тільки розкривається. У міру свого розвитку з'являються нові види електронних грошей, більш широко починають використовуватись електронні гроші і в міжнародній сфері. Відбувається це, перш за все, через зовсім невеликі комісії або їх відсутність за міжнародний грошовий переказ, через можливість мікротранзакцій, розмір яких складає в основному центи або копійки. Отже, значні переваги електронних грошей, безсумнівно, сприяють процесу глобалізації економіки.

Перелік джерел посилання:

1. Банки, які мають право здійснювати випуск електронних грошей згідно з законодавством України. НБУ.- URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/nocash/bank-elektron-grosh>

2. Проценко А. Т. Правові основи обігу електронних грошей в Україні / А. Т. Проценко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_37%283%29__3.

3. Річний звіт Національного банку України. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2019.pdf?v=4